

Nr 68.

Af herr **Kronlund m. fl.**, om höjning af de värnpliktiges dagaflöning.

Dagaflöningen åt de värnpliktige bestämmes vid genomförandet af 1901 års härordning till 20 öre om dagen åt hvarje värnpliktig under rekrytutbildningen samt till 50 öre om dagen under repetitionsöfningarne.

Ifrån att hafva under de nittio dagarnes värnpliktstid blifvit genom 1892 års riksdags beslut bestämd till 50 öre om dagen blef dagaflöningen i sammanhang med den betydligt utsträckta värnpliktstiden sålunda ansenligt förminskad genom Riksdagens beslut i nya härordningsförslaget.

Detta har, såsom naturligt är, väckt ett stort och allmänt missnöje både hos de värnpliktige själfva och hos deras föräldrar och andra anhöriga.

Under såväl 1901 års riksdag som äfven de därpå följande 1902, 1903, 1904 och 1905 års riksdagar förelåg ett flertal motioner åsyftande att höja dagaflöningen till den före nya härordningens antagande gällande eller 50 öre om dagen.

Dessa framställningar hafva af riksdagen alltid afslagits under framhållande af att värnplikten vore en medborgerlig skyldighet, hvarför man icke borde fordra någon betalning och att man för denna skyldighets utgörande för öfrigt vore rikligt ersatt med de förmåner hvarje medborgare hade i de samhällsinstitutioner, som afsåge samhällets utveckling och skydd.

Med rätta har däremot invändts att den ifrågasatta höjda dagaflöningen ingalunda vore något arvode eller aflöning i egentlig bemärkelse utan endast en ersättning och en obetydlig sådan för de utgifter och kostnader värnplikten vålla de värnpliktige själfva. Icke nog med att vistelsen å själfva öfningsplatsen medförde en hel del oundvikliga utgifter, som ingalunda kunde anses ersatta med den nuvarande dagaflöningen å 20 öre,

utan de värnpliktige, särskildt de mindre bemedlade och arbetareklassen, måste ofta vidkännas andra olägenheter af värnplikten, som vore ännu kännbarare. I följd af värnpliktstidens långa utsträckning förlora nämligen ofta de värnpliktige ur arbetareklassen sin anställning och befinna sig sålunda vid värnpliktstidens slut i saknad af arbete och nödgas kanhända att långa tider gå arbetslösa, särskildt gäller detta om säsongarbetare. För småbrukare och torpare medför värnplikten ofta att de beröfvas en nödvändig och oftast kanhända oundgänglig hjälp vid arbetet för sin utkomst genom att nödgas sända sina värnpliktiga söner till öfningsplatsen.

Värnplikten verkar härigenom i hög grad ojämnt bland de olika samhällsklasserna och mest betungande för de minst bemedlade.

Det är särskildt ur denna synpunkt som de förut af mig åberopade framställningarne synes hafva sitt största berättigande.

Genom att höja dagaflöningen till åtminstone 50 öre om dagen skulle icke allenast de värnpliktiges små tillfälliga behof under öfningstiden kunna tillfredsställas utan äfven en liten om också obetydlig sparpenning kunna afläggas för att möta den bekymmersamma tid, som under förut angifna förhållanden väntar den värnpliktige vid värnpliktstidens slut eller i någon mån fylla den brist, som uppstår i de fattiga hemmen genom att värnplikten därifrån borttager en oundgänglig arbetskraft.

Ur dessa synpunkter vågar jag vördsamt hemställa

att Riksdagen ville besluta att aflöningen till de värnpliktige äfven under deras rekrytutbildning måtte bestämmas till 50 öre om dagen och att Riksdagen måtte anslå därtill erforderligt belopp.

Stockholm den 17 januari 1912.

G. Kronlund.

K. M. Andersson.

C. Johanson
i Gäre.

Alb. Karlson.

G. W. Sjöberg.

Oscar Bogren.

Herm. Carlson.

Ivar Säfstrand.